

Σίσσυ Μπάρα*

Η ΕΚΤ ανακοίνωσε την αγορά ευρωπαϊκών κρατικών ομολόγων ύψους 820 δις δολάρια (δηλαδή 750 δις ευρώ) συμπεριλαμβανομένων και των καθόλα αναξιόπιστων ελληνικών χρεογράφων. Ο προφανής στόχος της ΕΕ και της ΕΖ είναι να στηριχθεί το κοινό νόμισμα με κάθε μέσο προκειμένου να αντέξει στο νέο επεισόδιο της παγκόσμιας ύφεσης. Με βάση τη γενική εικόνα όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από την ταυτόχρονη πτώση των τζιρών των χρηματιστηρίων, των επιχειρήσεων, την αναγκαστική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω των περιοριστικών μέτρων, ο νέος κορωνοϊός δείχνει να δίνει μεγαλύτερη επιτάχυνση και ώθηση στη καπιταλιστική κρίση απ' ότι το χρηματοπιστωτικό επεισόδιο του 2007 και 2008. Μένει να επιβεβαιωθεί βέβαια στα διάφορα οικονομικά μεγέθη, αλλά το γεωγραφικό εύρος των οικονομιών και των κοινωνιών που πλήττονται από το νέο κορωνοϊό και η χρονική σύμπτωση της υγειονομικής κρίσης, θα δικαιολογούσε μια τέτοια εξέλιξη.

Στη περίπτωση της χρηματοπιστωτικού επεισοδίου κρίσης του 2007 και 2008 η παγκόσμια κατάρρευση των οικονομιών δεν έγινε γεωγραφικά ταυτόχρονα παντού. Στο ντόμινο των διαδοχικών πτωχεύσεων που πυροδότησε η κρίση των στεγαστικών δανείων το καλοκαίρι του 2007, μεσολαβούσε ένα μικρό χρονικό διάστημα που επέτρεπε, έστω και οριακά στις διάφορες καπιταλιστικές χώρες σε συνδυασμό με τις ιστορικής σημασίας αποφάσεις της Αμερικανικής κεντρικής τράπεζας πρωτίστως και στην συνέχεια της ΕΚΤ για πρωτοφανή μείωση των διατραπεζικών επιτοκίων, αλλά και τις αποφάσεις των πολιτικών ηγεσιών των χωρών σχετικά με τήρηση του συμφώνου σταθερότητας, να ελαχιστοποιούνται οι μεγάλες απώλειες του κεφαλαίου από τη κρίση. Οι απώλειες αυτές μετακυλούνταν βαθμιαία στους πολίτες μέσω της πτώσης των μισθών και της επιδείνωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας με δούρειο ίππο το λόγο περί περιορισμού των ελλειμμάτων και της αύξησης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Ο βαθμός στον οποίο πλήττονταν οι εργατικές τάξεις από τη κρίση, είχε να κάνει κυρίως με το δημόσιο χρέος, το οποίο εφόσον μειώθηκε το ΑΕΠ, τουλάχιστον στην Ελλάδα σε τραγικό βαθμό, εκείνο εκτοξεύθηκε στα ύψη. Στη περίπτωση του νέου κορωνοϊού ο οριακός αυτός χρόνος άμεσης δυνατότητας διαχείρισης των απωλειών του κεφαλαίου δεν υπάρχει διότι πλήττει τις οικονομίες ταυτόχρονα, την ίδια στιγμή, με τον ίδιο τρόπο και στην ίδια διάρκεια. Ο νέος κορωνοϊός ως καταλύτης της καπιταλιστικής κρίσης μοιάζει περισσότερο αυτή τη στιγμή με τις συνέπειες ενός πολέμου όπου πέρα από τη καταστροφή μέρους του κεφαλαίου έχουμε και το φυσικό θάνατο αλλά και τον πανικό μπροστά στην αβεβαιότητα και την απώλεια ελέγχου. Η κατάσταση αυτή απέχει μακράν από οποιαδήποτε άλλο χρηματοπιστωτικό επεισόδιο κρίσης σαν αυτά που έχουμε ζήσει η ζούμε κατά καιρούς στο καπιταλισμό.

Ο παγκοσμιοποιημένος χαρακτήρας της υγειονομικής κρίσης που ζούμε αυτή τη στιγμή δημιουργεί εκ νέου μια μοναδική αντικειμενική συνθήκη σύμπτωσης των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων των εργαζομένων των καπιταλιστικών χωρών του κέντρου με εκείνων της περιφέρειας. Ένας επιπλέον λόγος για αυτό είναι ότι σε μια από τις βασικές χώρες του κέντρου, τη Γαλλία, υπάρχει από το 2016 έντονη αμφισβήτηση της οικονομικής πολιτικής και διαρκής κοινωνική αναταραχή. Αυτή εκφράζεται μέσα από τα διαδοχικά εργατικά και κοινωνικά κινήματα των τελευταίων τεσσάρων ετών, με πρώτο το κίνημα εναντίον του εργασιακού νόμου του 2016, το κίνημα Nuit Debout, τα Κίτρινα Γιλέκα αργότερα με αποκορύφωμα το μεγαλειώδες εργασιακό εργατικό απεργιακό κίνημα από της 5 Δεκεμβρίου 2019 εναντίον της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης ή αντιμεταρρύθμισης, ανάλογα με το πως ορίζουμε την έννοια της μεταρρύθμισης στο καπιταλισμό.

Το ότι αμφισβητείται πλέον ανοιχτά το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα από τους απεργούς μέσω του Συντονιστικού οργάνου του διακλαδικού απεργιακού αγώνα και της βάσης των εργαζομένων σε μια χώρα του καπιταλιστικού κέντρου, είναι πολύ σημαντικό στοιχείο, γιατί διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τις διεθνιστικές εργατικές δράσεις. Μέχρι σήμερα ο εθνικοκρατικός διαχωρισμός των εργαζομένων έφερνε τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες των χωρών του κέντρου της ευρωζώνης αντιμέτωπους και αντιμέτωπες με το εργασιακό κίνημα των περιφερειακών κρατών, μέσω του μηχανισμού απόσπασης των πλεονασμάτων του δημοσίου χρέους. Λειτουργούσε διασπαστικά στη μεγάλη και κατά τα άλλα ενιαία ευρωπαϊκή εργαζόμενη μάζα, αποδυναμώνοντας την.

Τα ομόλογα του ελληνικού χρέους το οποίο αυτή τη στιγμή είναι στα 334,2 δις ευρώ κι εννοείται ότι με το επεισόδιο της κρίσης του νέου κορωνοϊού θα αυξηθεί λόγω της δανειακής στήριξης των επιχειρήσεων και της αύξησης του κόστους δανεισμού στο βαθμό

που τα νέα δάνεια θα επιδεινώσουν την ήδη αναξιόπιστη εικόνα της χώρας στα μάτια των επενδυτών, βρίσκονται στα χέρια κυρίως του Ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της ΕΚΤ του ΔΝΤ των ευρωπαϊκών τραπεζών και των μεγάλων εταιριών διαχείρισης κεφαλαίων. Οι τελευταίες πολυεθνικές εταιρίες ασχολούνται μεταξύ άλλων με τη πώληση ασφαλιστικών συνταξιοδοτικών πακέτων, που αγοράζονται από τους πολίτες προκειμένου να καλυφθούν οι συνταξιοδοτικές ανάγκες ανθρώπων που το ασφαλιστικό σύστημα των χωρών τους είναι κυρίως αν όχι αποκλειστικά κεφαλαιοποιητικό και άρα δεν τους φτάνει η σύνταξη. Η ιστορική αλλαγή που επιχειρείται με τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση αντιμεταρρύθμιση του Μακρόν στο χαρακτήρα του γαλλικού συνταξιοδοτικού συστήματος στη Γαλλία από αναδιανεμητικό σε πιο κεφαλαιοποιητικό, επί της ουσίας πολιτικά και επικοινωνιακά βασίζεται μεταξύ άλλων στη δυνατότητα της Γαλλίας να προστατεύει τα χρηματιστηριακά κέρδη των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιριών μέσω της εξασφάλισης της εξυπηρέτησης των κρατικών ομολόγων, ελληνικών και άλλων που έχουν στην κατοχή τους. Η άρνηση των εργαζομένων στη Γαλλία απέναντι στην αλλαγή του συνταξιοδοτικού μοντέλου, που σε συνδυασμό με το μηχανισμό του χρέους διχάζει τους ευρωπαίους εργαζόμενους και εργαζόμενες, σε συνδυασμό με την επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης αν όχι επανίδρυσης της δημόσιας υγείας παγκοσμίως, της έρευνας και της επαναφοράς του κοινωνικού κράτους ως ιστορικής αναγκαιότητας, δημιουργεί στο μέσο αυτής της τόσο δύσκολης κατάστασης που ζούμε όλες και όλοι, όπου κι αν βρισκόμαστε, μια εξαιρετική συνθήκη για κοινή δράση

Το ερώτημα λοιπόν που τίθεται έχοντας πρόσφατη την εμπειρία της ελληνικής πτώχευσης του 2010, είναι τί κάνουμε εμείς: Τί κάνει η μεγάλη εργαζόμενη/άνεργη μάζα όλων των ηλικιών, που σε συνθήκες καθολικής κρίσης του καπιταλισμού δοκιμάζεται και θα δοκιμαστεί ακόμα σκληρότερα το επόμενο διάστημα: Πρέπει να γίνει κοινή πεποίθηση ότι όσο θα μεγαλώνει ο λογαριασμός των οικονομικών επιπτώσεων της καπιταλιστικής κρίσης με αφορμή το νέο κορωνοϊό τόσο σκληρότερα θα είναι και τα μέτρα που θα παρθούν εναντίον των εργαζομένων και των συνταξιούχων, εφόσον στο καπιταλισμό είναι η κοινωνία εκείνη που επωμίζεται τις απώλειες και προστατεύει τα κέρδη αλλά και το ίδιο το κεφάλαιο από τον εαυτό του.

Αν όμως η κατάσταση για το καπιταλισμό είναι άσχημη και για μας μέσα σε αυτόν ακόμα δυσκολότερη, είναι ταυτόχρονα και μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να φτιάξουμε σήμερα ένα όσο γίνεται μεγαλύτερο ευρωπαϊκό διεθνιστικό μέτωπο με κοινή ατζέντα και στόχο ην αλλαγή του οικονομικού υποδείγματος: την αλλαγή δηλαδή του τρόπου και των σχέσεων παραγωγής σε περιβαλλοντική οικολογική βάση λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά κινήματα και με άξονες τα δίπολα αντικαπιταλισμού/αντιφασισμού, φεμινισμού/δικαιώματα ΛΟΑΤ

ατόμων, σύνορα/πρόσφυγικό/μεταναστευτικό.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Γαλλία, βασική καπιταλιστική χώρα του κέντρου συνιδρύτρια μαζί με τη Γερμανία της ΕΕ, βρίσκεται σε κοινωνικό αναβρασμό ουσιαστικά από το 2016, με τη κατάργηση του εργασιακού κώδικα που ξεκίνησε ο πρόεδρος Ολάντ και ολοκλήρωσε ο Μακρόν και την εμφάνιση του κινήματος των Κίτρινων Γιλέκων. Παράλληλα η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση ή αντιμεταρρύθμιση, αποτέλεσε την αφορμή για ένα πραγματικά μεγαλειώδες εργασιακό κίνημα με μεγάλη υποστήριξη και αυτό όπως τα προηγούμενα από τη κοινή γνώμη, που υπέστη πολύ μεγάλης κλίμακας καταστολή από το κράτος, και το οποίο έχει απομακρυνθεί πλέον από τα στενά συνδικαλιστικά πλαίσια διεκδίκησης και αρθρώνει καθαρό πολιτικό λόγο.

Το συντονιστικό όργανο βάσης των διακλαδικών απεργιών το οποίο αποτελείται κι από ανεξάρτητους συνδικαλιστές και συνδικαλίστριες, στη τελευταία του εκδήλωση με θέμα τον απολογισμό της μέχρι τώρα δράσης του κινήματος και τις προοπτικές συνέχισης του αγώνα που έγινε στις 10 Μάρτη στο Μοντρέιγ, έχει πάρει απόφαση για την οργάνωση Γενικής Διακλαδικής Απεργίας Διάρκειας, με στόχο, όχι μόνο την απόσυρση του συνταξιοδοτικού νόμου, αλλά τη πτώση της κυβέρνησης του Μακρόν και οποιασδήποτε άλλης πρεσβεύει την εφαρμογή της ίδιας καπιταλιστικής πολιτικής. Την εκδήλωση αυτή στήριξαν με τη παρουσία τους 1000 περίπου εργαζόμενοι και εργαζόμενες και μίλησαν εκπρόσωποι άνδρες και γυναίκες από αρκετούς επαγγελματικούς κλάδους όπως αυτοί του Μετρό, των τρένων, των Λεωφορείων, της Ενέργειας, δικηγόροι, χορευτές και χορεύτριες, εκπαιδευτικοί, ερευνητές και ερευνήτριες, εργαζόμενοι στη καταστροφή των σκουπιδιών, στη συγκομιδή των απορριμμάτων, στη βιομηχανία τροφίμων στα διυλιστήρια στην Όπερα ενώ συμμετείχαν και εκπρόσωποι των Κίτρινων Γιλέκων. Εκεί ειπώθηκαν ξεκάθαρα οι στόχοι του απεργιακού κινήματος και η στρατηγική του η οποία δεν είναι άλλη από τη διεύρυνση του μετώπου των αιτημάτων ώστε να ξεσηκωθεί η νεολαία, κάτι που ήδη ετοιμάζεται στα παν/μια, και ο ιδιωτικός τομέας σε μια χρονικά συντονισμένη πραγματική γενική απεργία διακρείας που θα μπλοκάρει την οικονομία της χώρας και βασικά θα επιτεθεί στα κέρδη του κεφαλαίου αναγκάζοντας το σε συμβιβασμό.

Η επόμενη, εθνικής αυτή τη φορά κλίμακας εκδήλωση του Συντονιστικού οργάνου είχε προγραμματιστεί για τις 20 Μαρτίου. Δυστυχώς η ποινικοποίηση των μετακινήσεων στη Γαλλία και τα μέτρα απαγόρευσης των συναθροίσεων λόγω του νέου κορωνοϊού δεν την κατέστησαν δυνατή και έχουν είναι η αλήθεια καθυστερήσει μια σειρά από πρωτοβουλίες που είχαν προγραμματιστεί. Από την άλλη, καθυστέρηση παρατηρείται και στο επίπεδο της κυβέρνησης και της εκτελεστικής εξουσίας όπου το κοινοβούλιο έχει κλείσει και όλα τα

μέτρα έχουν παγώσει. Είναι επίσης αρκετός και ο κόσμος που απεργεί αυτή τη στιγμή λόγω της έλλειψης προστατευτικών μέτρων των εργαζομένων από το νέο κορωνοϊό στους χώρους εργασίας. Το κίνημα όμως αυτό θα τον βρει το δρόμο γιατί οι άνθρωποι αυτοί που έχουν απεργήσει τουλάχιστον για 55 μέρες, έχουν ήδη χάσει πολλά.

Σε αυτό λοιπόν το κοινωνικό πλαίσιο που διαμορφώνεται, και για τους λόγους που ανέφερα, επιβάλλεται θεωρώ η επεξεργασία και η οργάνωση πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό διακρατικό επίπεδο για τη δημιουργία ενός ενιαίου αγωνιστικού μετώπου στους άξονες που ανέφερα. Η πολύ σοβαρή υγειονομική κρίση με τους χιλιάδες θανάτους που θα αφήσει δυστυχώς, σε μερικούς μήνες θα έχει ελεγχθεί εφόσον έχει ήδη ανακοινωθεί η παρασκευή εμβολίου, από διάφορες χώρες όπως η Κίνα για τον ερχόμενο Δεκέμβρη και η Ρωσία, ενώ παράλληλα η χορήγηση στους ασθενείς χλωροκίνης και αζυθρομισίνης, έχει ήδη θετικά αποτελέσματα στην Γαλλία και σε άλλες χώρες. Ο νέος κορωνοϊός λοιπόν θα νικηθεί αλλά εμείς θα πρέπει να είμαστε σε θέση να αντιμετωπίσουμε το βασικό μας εχθρό. Θα πρέπει να κατασκευάσουμε λοιπόν, εκείνες τις πολιτικές υποδομές και τα εργαλεία που θα μας επιτρέψουν να αντισταθούμε και να νικήσουμε.

Καλώ λοιπόν όλες και όλους, τους ανένταχτους και τις ανένταχτες συντρόφισσες της αριστεράς του αγώνα και των κινημάτων, τις πολιτικές οργανώσεις, τις αντιφασιστικές συλλογικότητες που υπάρχουν να οργανωθούμε σε αυτή τη κατεύθυνση. Είναι η ευκαιρία μας. Δεν ξέρω αν θα έχουμε άλλη.

Παρίσι 20 Μαρτίου 2020

*οικονομολόγος και Ιστορικός μέλος του Συνδικάτου Solidaire Sud EPTS